Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

VN/5966/2025
VN/5966/2025-UM-2

3.6.2025

Ulkoministeriön lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle 3.6.2025

Asia: O 33/2025 vp Valtiovarainministeriön selvitys valtiovarainvaliokunnalle Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälistä veroyhteistyötä koskevan puiteyleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen neuvotteluista

Ulkoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainvaliokunnan verojaostolle YK:n kansainvälistä veroyhteistyötä koskevan puiteyleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen neuvotteluista (jatkossa YK-verosopimusneuvottelut).

Valtiovarainministeriö ja ulkoministeriö ovat tehneet pitkään virkahenkilötason yhteistyötä niin YK-verosopimusneuvotteluiden kuin muiden kansainvälisten verotusta koskevien prosessien hoitamisessa. Kuten valtiovarainministeriö selvityksessään toteaa, Suomi osallistuu rakentavasti YK-verosopimusta koskeviin neuvotteluihin ja vaikuttaa aktiivisesti verotuksen kansainväliseen kehitykseen. Tämä tarkoittaa rakentavaa osallistumista myös EU:n jäsenmaiden koordinaatioon osana laajempaa neuvotteluprosessia. UM katsoo VM:n tapaan, että neuvotteluissa tulisi välttää päällekkäisyyttä jo olemassa olevien instrumenttien ja käynnissä olevien hankkeiden kanssa.

UM yhtyy VM:n näkemyksiin konsensushakuisuuden tärkeydestä sen suhteen, että ratkaisut, jotka ovat valtioille hyväksyttävissä, voivat tulla myös laajasti toimeenpannuiksi ja siten todella saavuttaa työlle asetetut tavoitteet. Viime vuonna YK-verosopimusneuvotteluihin liittyneessä ad hoc -komitean työskentelyssä oli poikkeamaa mm. melko tavanomaisesta rinnakkaispuheenjohtajien käytöstä neuvottelujen tukena, mikä on yksi tapa YK:lla pyrkiä kompromisseihin. Tätä voi pitää valitettavana kuten myös sitä, ettei ad hoc -komitean neuvottelemasta toimeksiannosta päästy yhteisymmärrykseen ilman äänestystä.

YK-verosopimusneuvotteluja käydään New Yorkin kontekstissa. Tässä ympäristössä erilaiset YK-prosessit eivät tapahdu tyhjiössä, vaan maaryhmillä voi olla intressejä tuoda itselleen tärkeitä elementtejä esiin eri yhteyksissä. Kansainvälisten verokysymysten tuominen YK:n puitteisiin on ollut kehittyvistä maista erityisesti Afrikan valtioiden prioriteetti YK-areenalla. Suomi toimii laajasti eri asiakysymysten parissa YK:ssa, mutta esimerkkinä voi todeta, että meille keskeistä on ollut erityisesti sääntöpohjaisen järjestelmän puolustaminen johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa.

Mikäli YK-verosopimusneuvottelut ovat nousseet esiin muissa New Yorkin prosesseissa, EU on koordinoinut jäsenmaiden yhteiset kannat näihin keskusteluihin. Suomi on osallistunut EU-koordinaatioon kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon mukaisin painotuksin. Selonteon mukaisesti kehittyvien maiden taloudellista riippuvuutta ulkovalloista vähennetään ja luodaan edellytyksiä kauppaa edistävälle liiketoimintaympäristölle näissä maissa. Kehitysyhteistyövaroja käytetään strategisesti yksityisten pääomien vivuttamiseen ja lisäksi edistetään kehittyvien maiden kotimaisten resurssien mobilisointia tulopohjaa vahvistaen.

Sevillan kansainvälinen kehitysrahoituskonferenssi ”Financing for Development 4” (30.6.-3.7.) on osa tätä jatkumoa. Konferenssissa pyritään vastaamaan rakenteellisin uudistuksin kasvavaan kehitysrahoituskuiluun kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Globaali kehitysrahoituskehys kattaa kaikki rahoituslähteet: julkiset ja yksityiset, kotimaiset ja kansainväliset – sekä kestävää kehitystä tukevat politiikat. Suomi on painottanut, että konferenssissa on merkittävää huomioida kehittyvien maiden oman tulopohjan vahvistaminen yksityisten pääomien ohella tilanteessa, jossa kehitysavun trendi on kansainvälisesti laskeva. Sevillaan johtavat neuvottelut ovat olleet haastavia kehittyneiden ja kehittyvien maiden kantojen poiketessa tietyin osin toisistaan ja Yhdysvaltain kehitysapuleikkausten myötä. Luottamuksen ilmapiirin heikentyminen on näkynyt myös YK-verosopimusneuvottelujen puolella. Suomen tavoitteena on Sevillan loppuasiakirjan hyväksyminen konsensuksella. Suomi tukee ulko- ja turvallisuuspoliittisen sekä kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selontekojen mukaisesti kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja sen uudistamista.

Ulkoministeriö tukee toimia kehittyvien maiden kotimaisten resurssien mobilisoimiseksi tulopohjaa vahvistaen maa-, alue-, ja globaalitasolla. Erityistä huomiota kiinnitetään suomalaiseen lisäarvoon. Työtä tehdään niin kehityspankkien kautta kuin alueellisten järjestöjen kuten Afrikan verohallintojen kattojärjestön, ATAF:n kanssa. Keskeistä on myös tuki Suomen verohallinnon institutionaalisen yhteistyön hankkeille kehittyvien maiden kotimaisten resurssien mobilisoimiseksi.

Lähestystöneuvos Petra Yliportimo